

SADRŽAJ

1. FIZIOLOGIJA BILJNE ĆELIJE	1
Građa biljne ćelije	1
Ćelijski zid	3
Hemijski sastav primarnog ćelijskog zida	4
<i>Ugljeni hidrati</i>	4
<i>Proteini</i>	7
<i>Voda</i>	8
Molekulska građa primarnog ćelijskog zida	8
Hemijski sastav sekundarnog ćelijskog zida	10
Modifikacije ćelijskog zida	11
Plazmodezme	12
Ćelijske membrane	14
Hemijski sastav ćelijskih membrana	15
<i>Lipidi</i>	16
<i>Proteini</i>	18
<i>Ugljeni hidrati</i>	18
<i>Voda</i>	18
Struktura membrana	18
Fluidnost ćelijske membrane	20
Funkcije membrane	21
Propustljivost ćelijskih membrana	21
Transportni sistemi na membranama	23
Aktivni transport na biomembranama	25
Primarni aktivni transport	26
<i>Protonske ATPaze</i>	26
Sekundarni aktivni transport	29
Građa i funkcija ćelijskih organela	32
Endoplazmatski retikulum	32
Diktiozomi ili Goldžijev kompleks	33
Lizozomi	35
Mikrotela	35
Vakuola	36
Mitohondrije	37
Plastidi	39
Jedro	42
Nemembranske strukture	43
2. VODNI REŽIM BILJAKA	45
Fizičko-hemijske osobine vode	45
Procesi odgovorni za primanje i odavanje vode	47
Difuzija	47

Osmoza	49
Imbibicija	51
Ćelija kao osmotski sistem	52
Primanje vode iz spoljašnje sredine	53
Voda u zemljištu	53
Primanje vode korenom	55
Primanje vode listovima	57
Kretanje vode kroz sistem zemljište-biljka-atmosfera	58
Kretanje vode kroz žive ćelije korena	58
Kretanje vode kroz ksilem	60
<i>Korenov pritisak</i>	60
<i>Kretanje vode kroz nežive ćelije ksilema</i>	62
Kretanje vode kroz žive ćelije lista	63
Odavanje vode u spoljašnju sredinu	64
Eksudacija	64
Gutacija	64
Transpiracija	65
<i>Stomaterna transpiracija</i>	66
<i>Građa stominog aparata</i>	67
<i>Mehanizam otvaranja i zatvaranja stoma</i>	68
<i>Fizički faktori koji regulišu otvaranje stoma</i>	70
<i>Merenje transpiracije</i>	72
<i>Korist i šteta od transpiracije</i>	72
3. FOTOSINTEZA	73
Istorijat proučavanja	73
Značaj fotosinteze	75
Fotosintetički pigmenti	75
<i>Hlorofili</i>	76
<i>Karotenoidi</i>	77
<i>Fikobilini</i>	78
Mehanizam fotosinteze	78
Svetla faza fotosinteze	79
Apsorpcija svetlosti i apsorpcioni spektri pigmenata	80
Fizičke pojave pri apsorpciji svetlosti	82
Fotohemijska reakcija	84
Fotosistemi i prenosioci elektrona	85
Fotosistem I (PSI)	85
Fotosistem II (PSII)	86
Kompleks citohroma b_6f ili bc_1	86
Kompleks a/b antena-pigmenata (LHCII)	87
Reverzna H^+ -ATPaza	88

Transport elektrona	88
Necikličan (linearan) transport elektrona	89
<i>Apsorpcija svetlosti i transport elektrona oko PSI</i>	90
<i>Apsorpcija svetlosti i transport elektrona oko PSII</i>	90
<i>Oksidacija vode</i>	91
Cikličan transport elektrona	92
Fotosintetička fosforilacija	94
Tamna faza fotosinteze	96
Reduktivni fotosintetički ciklus	97
<i>Fiksacija CO₂</i>	97
<i>Redukcija ugljenika i sinteza heksoze</i>	98
<i>Regeneracija akceptora CO₂</i>	98
Oksidativni pentozni ciklus u hloroplastu	101
<i>Ribuloza-1,5-bifosfatna karboksilaza-oksigenaza – Rubisco</i>	102
Fotorespiracija	103
Fiksacija CO₂ kod C-4 biljaka	105
CAM asimilacija CO₂	108
Sličnosti i razlike CAM i C-4 metabolizma	110
Faktori koji utiču na fotosintezu	111
Produktivnost fotosinteze u različitim ekološkim uslovima	113
Sekundarni proizvodi fotosinteze	114
Translokacija organskih jedinjenja	115
<i>Translokacija organskih jedinjenja kroz ksilem</i>	116
<i>Translokacija organskih jedinjenja kroz floem</i>	116
Pravac i intenzitet transporta asimilata	122
4. Disanje	124
Uvod	124
Supstrat za disanje i faze disanja	125
Glikoliza	126
Fermentacija (vrenje)	127
<i>Alkoholna i mlečna fermentacija</i>	128
Ciklus trikarbonskih kiselina	129
<i>Metabolizam malata</i>	131
<i>Povezanost glikolize i TCA ciklusa sa drugim proce</i>	132
Oksidativni pentozni ciklus	132
Lipidi kao supstrat disanja, glioksalatni ciklus i glukoneogeneza	133
Respiratorni (elektron transportni) lanac	134
Cijanid rezistentno disanje	137
Oksidativna fosforilacija	138
Energetski bilans disanja	139
Kontrola procesa disanja	140
Uzajamni odnosi disanja i fotosinteze	141

5. Asimilacija i funkcija mineralnih soli	142
Uvod i istorijat proučavanja	142
Metod vodenih kultura	144
Podela mineralnih elemenata prema značaju za rastenje i razviće	145
Podela mineralnih elemenata prema funkciji u biljnim ćelijama	146
<i>Elementi koji ulaze u sastav organskih molekula</i>	146
<i>Kofaktori u enzimskim reakcijama</i>	147
<i>Učesnici u transportu elektrona</i>	147
<i>Slobodni joni</i>	147
Mehanizam usvajanja jona i molekula korenom	147
<i>Sastav i osobine zemljišta</i>	148
<i>Fiziologija korena i primanje soli korenom</i>	148
<i>Selektivnost u apsorpciji korena</i>	149
<i>Mikoriza</i>	150
<i>Primanje i ekskrecija jona kog halofita</i>	151
<i>Transport jona ksilemom i floemom</i>	151
Mehanizam usvajanja jona i molekula listovima	153
Usvajanje, funkcije pojedinih elemenata i poremećaji izazvani nedostatkom ili viškom elemenata	154
Azot	155
<i>Ciklus azota u prirodi</i>	156
<i>Asimilacija azota kod viših biljaka</i>	157
<i>Biološka redukcija nitrata i nitrita</i>	158
<i>Biološka fiksacija azota</i>	159
<i>Nitrogenaza i redukcija N₂</i>	160
<i>Simbioza leguminoza i rizobijuma</i>	161
<i>Razviće korenske krtole (nodulacija)</i>	161
<i>Značaj fiksacije N₂</i>	163
<i>Fiksacija azota u simbiozi sa aktinomisetama</i>	164
<i>Asimilacija amonijumovih jona</i>	164
<i>Fiziološka uloga azota</i>	164
<i>Nedostatak azota</i>	165
<i>Višak azota</i>	165
Sumpor	165
<i>Ciklus sumpora</i>	166
<i>Asimilacija sumpora</i>	167
<i>Fiziološka uloga</i>	167
<i>Nedostatak sumpora</i>	168
<i>Višak sumpora</i>	168
Fosfor	169

<i>Asimilacija fosfora</i>	169
<i>Fiziološka uloga</i>	170
<i>Nedostatak fosfora</i>	170
<i>Višak fosfora</i>	170
Kalijum	170
<i>Usvajanje i translokacija</i>	171
<i>Fiziološka uloga</i>	171
<i>Nedostatak kalijuma</i>	171
<i>Višak kalijuma</i>	172
Kalcijum	172
<i>Sadržaj i raspodela</i>	172
<i>Usvajanje i translokacija</i>	173
<i>Fiziološka uloga</i>	173
<i>Nedostatak kalcijuma</i>	174
<i>Višak kalcijuma</i>	174
Magnezijum	174
<i>Sadržaj i raspodela</i>	174
<i>Usvajanje i translokacija</i>	174
<i>Fiziološka uloga</i>	175
<i>Nedostatak magnezijuma</i>	175
<i>Višak magnezijuma</i>	175
Gvožđe	176
<i>Sadržaj i raspodela</i>	176
<i>Usvajanje i translokacija</i>	176
<i>Fiziološka uloga</i>	177
<i>Nedostatak gvožđa</i>	177
<i>Višak gvožđa</i>	177
Mangan	177
<i>Sadržaj i raspodela</i>	177
<i>Usvajanje i translokacija</i>	178
<i>Fiziološka uloga</i>	178
<i>Nedostatak mangana</i>	178
<i>Višak mangana</i>	178
Bakar	178
<i>Sadržaj i raspodela</i>	179
<i>Usvajanje i translokacija</i>	179
<i>Fiziološka uloga</i>	179
<i>Nedostatak bakra</i>	179
<i>Višak bakra</i>	179

Cink	180
<i>Sadržaj i raspodela</i>	180
<i>Usvajanje i translokacija</i>	180
<i>Fiziološka uloga</i>	180
<i>Nedostatak cinka</i>	180
<i>Višak cinka</i>	181
Bor	181
<i>Sadržaj i raspodela</i>	181
<i>Usvajanje i translokacija</i>	181
<i>Fiziološka uloga</i>	181
<i>Nedostatak bora</i>	182
<i>Višak bora</i>	182
Molibden	182
<i>Sadržaj i raspodela</i>	182
<i>Usvajanje i translokacija</i>	182
<i>Fiziološka uloga</i>	183
<i>Nedostatak molibdena</i>	183
<i>Višak molibdena</i>	183
Nikl	183
<i>Sadržaj i raspodela</i>	183
<i>Usvajanje i translokacija</i>	183
<i>Fiziološka uloga</i>	184
<i>Nedostatak nikla</i>	184
<i>Višak nikla</i>	184
Hlor	184
<i>Sadržaj i raspodela</i>	184
<i>Usvajanje i translokacija</i>	184
<i>Fiziološka uloga</i>	185
<i>Nedostatak hlora</i>	185
<i>Višak hlora</i>	185
Toksični elementi	185
Fitoremedijacija	187
6. Rastenje i razviće	189
Uvod	189
Morfološki aspekti rasteња i morfogeneze	189
<i>Determinacija i diferencijacija</i>	192
Rastenje i izduživanje ćelija	193
<i>Pravac ćelijske deobe</i>	196
Razvoj vegetativnih organa	197

<i>Koren</i>	198
<i>Stablo</i>	199
<i>Listovi</i>	200
<i>Razvoj generativnih organa i cvetanje</i>	202
Biljni hormoni i regulatori rastinja	202
Klasifikacija hormona	203
Auksini	204
<i>Istorijat proučavanja auksina</i>	205
<i>Biosinteza i metabolizam</i>	206
<i>Fiziološka uloga</i>	207
Giberelini	208
<i>Istorijat proučavanja</i>	208
<i>Hemijska struktura</i>	209
<i>Biosinteza i metabolizam</i>	209
<i>Fiziološka uloga</i>	210
Citokinini	211
<i>Hemijska struktura</i>	211
<i>Biosinteza i metabolizam</i>	212
<i>Fiziološka uloga</i>	212
Abcisinska kiselina	213
<i>Hemijska struktura</i>	214
<i>Biosinteza i metabolizam</i>	214
<i>Fiziološka uloga</i>	215
Etilen	216
<i>Hemijska struktura</i>	217
<i>Biosinteza i metabolizam</i>	217
<i>Fiziološka uloga</i>	217
Ostali hormoni	218
Mehanizam delovanja hormona	220
<i>Percepcija hormona</i>	221
<i>Transdukcija (prenos) signala</i>	222
<i>Fiziološki odgovor</i>	222
Hormonalna regulacija rastinja ćelija	224
Ćelijski ciklus	224
<i>Faze ćelijskog ciklusa</i>	225
<i>Kontrolna mesta</i>	227
<i>Hormonalna kontrola: auksini i citokinini</i>	229
<i>Učešće giberelina u ćelijskom ciklusu</i>	230
Diferenciranje ćelija	230
Morfogeneza u kulturi <i>in vitro</i>	231

<i>Istorijski pregled</i>	233
Kultura kalusa	234
Suspenzija ćelija	235
Kultura protoplasta	236
Vegetativna propagacija	237
Mikropropagacija	238
Organogeneza	241
Somatska embriogeneza	242
Razviće haploidnih biljaka	245
<i>Androgeneza</i>	245
<i>Ginogeneza</i>	246
Somatska hibridizacija	246
Spoljašnji faktori i morfogeneza biljaka	246
Svetlost	247
Fotomorfogeneza - svetlosna kontrola rastenja i razvića biljaka	247
Fitohrom	248
Kriptohrom	252
Zajedničko delovanje fotoreceptora	253
Fotoperiodizam - svetlosna kontrola cvetanja	254
<i>Tipovi fotoperiodskih osetljivih biljaka</i>	254
<i>Fotoperiodska indukcija cvetanja</i>	256
Temperatura	259
Vernalizacija - indukcija cvetanja delovanjem temperature	259
Mirovanje i dormancija biljaka	262
Senescencija	263
Abscisija	265
Alelopatija	266
Orijentacija biljaka u prostoru (pokreti kod biljaka)	268
Autonomni pokreti	268
Indukovani pokreti	269
Tropizmi	269
<i>Fototropizam</i>	269
<i>Gravitropizam</i>	271
<i>Ostali tropizmi</i>	273
Nastije	274
Literatura	276